Hukuk Bölümü 2012/500 E. , 2013/330 K.

- **DAVACIYA AIT VE RUHSATSIZ OLDUĞU IDDIA EDILEN BINANIN, IMAR PLANINDA YOLDA KALMASI NEDENIYLE YIKTIRILMASINDAN DOLAYI UĞRANILAN ZARARIN TAZMINI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 10

"İçtihat Metni"

Davacı : Y.O.

Vekili : Av.O.A.

Davalı : Altındağ Belediye Başkanlığı

Vekili : Av.A.A.

O L A Y : Davacı vekili, dava dilekçesinde, müvekkilinin Altındağ ilçesi Beşikkaya Mahallesi,1976 sokak, 16 numarada bulunan tek katlı evinin bir bölümünün, imar çalışmaları sırasında yol olarak tespit edildiğini; bu doğrultuda davalı belediyenin, müvekkiline bildirimde bulunarak imarda yola taşan taşınmazın yıkımını yapacaklarını tebliğ ettiğini; evin yola taşan kısmının, evin sadece bir odasına denk geldiğini, evin diğer bölümü ve bahçesinde bulunan ağaçların imara göre yol alanı dışında, müvekkili adına kayıtlı 20817 ada 5 parselde kayıtlı tapu içerisinde kaldığını; buna karşın davalı belediye ekiplerinin, sadece yola gecen kısmını değil, müvekkilinin bütün evini, yol dışında olan ağaçları ve kömürlüğünü de yıktığını ve idarenin bu zararı ödemediğini; rasgele bütün evi yıkıp ağaçları yok etmenin hukuka bağlı bir idarenin tutumuna benzemediğini; müvekkili ve ailesinin bu durumdan büyük üzüntü duyduğunu, müvekkilinin tansiyon hastası olan eşinin fenalaştığını ve psikolojisinin bozulduğunu, bu nedenle maddi zarar dışında manevi zararın da ödenmesinin gerektiğini; Türkiye'nin başkenti olan bir kentte, şehir merkezine çok yakın bir bölgede imar planının bu kadar geç hazırlanması ve insanların haklarının ihlal edilmesinin idarenin kötü yönetiminden kaynaklandığını, maddi ve manevi zararın karşılanmamasının, Anayasa ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde korunan mülkiyet hakkının ihlali anlamına geleceğini; müvekkili tarafından daha önce mahkeme kanalıyla yapılan tespit raporu bağlamında, 22/6/2010 tarihi itibariyle 22,540TL olan maddi zararın dava tarihi itibariyle hesaplatılarak ödenmesi gerektiğini ifade ederek; davacı müvekkilinin, imar planındaki değişiklik nedeniyle konutunun bir kısmının yola gelmesi neticesinde bütün evinin, kömürlük ve ağaçlarının yıkılması nedeniyle ağaçlar ve yapı bedeline karşılık şimdilik 2,000TL maddi tazminat, müvekkilin ve ailesinin bütün yaşamını geçirdiği, anılarının olduğu söz konusu taşınmazın bu biçimde yıkılması nedeniyle 10,000TL manevi tazminat ödenmesi, maddi tazminata ilişkin fazlaya ilişkin hakların saklı tutulmasına karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı vekili, süresinde verdiği birinci cevap dilekçesinde, idari bir karar ve işlemden kaynaklanan zararın tazmini talebinin idare mahkemelerinde açılacak tam yargı davası ile talep edilmesi gerektiğini; davanın esasına ilişkin olarak da; davacıya ait gecekondunun, kesinleşen imar planında imar yolunda kaldığı davacının arsasının, 20817 ada - 5parselde,245 m2olarak şuyulandırılarak önceki hak durumunun yeniden tesis edilmiş olduğu; kesinleşen imar planında imar yolunda kalan, yıkım nedeni ile bedeli istenilen gecekondunun ise kaçak ve ruhsatsız olduğu; çünkü 2981 Sayılı Yasa hükümleri açısından; davacının dava konusu gecekondu ile ilgili imar affı müracaatının bulunmadığı; 2981 sayılı Yasanın 9. maddesinin (c) bendine göre gerekli harçların yatırılmadığı ve 15. maddeye göre de Yapı Kullanma İzin Belgesi alınmadığı; her ne kadar davacının gecekondunun bulunduğu yerde hissesi bulunsa da İmar Affı Kanununa göre, söz konusu bina ile ilgili işlemler tamamlanmadığı ve bina ruhsata bağlanmadığı için, davacıya ait binanın KAÇAK YAPI konumunda bulunduğu; zira davacının inşa ettiği zeminde davacıya ait belli bir yer bulunmadığından diğer hissedarların hisselerine tecavüzlü durumda olduğunu; dava konusu yapı davacı tarafından diğer hissedarların muvafakati alınmadan yapıldığından (arazinin her zerresinde tüm hissedarların hissesi bulunduğundan) başkasının arazisi üzerine izinsiz yapılmış kaçak yapı konumunda olduğunu; aynı şekilde davacı tarafından 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca ruhsat almak üzere idareye başvurulduğuna ilişkin herhangi bir belgeye de rastlanmadığını; 775 sayılı Gecekondu Kanunu açısından da, Kanunun; 23. maddesine aykırılığın söz konusu olduğunu; dava konusu gecekondunun, gerek 2981 sayılı yasa gerek İmar Kanunu gerekse de 775 sayılı yasanın 2 ve 23. maddeleri hükmü uyarınca herhangi bir karar ya da işleme gerek kalmaksızın mevzuata uygun olarak yıkıldığını; davacının iddialarının aksine, dava konusu gecekondunun tapulu arazi üzerinde yapılması ve yıllardır kullanılıyor olmasının kaçak ve ruhsatsız binayı yasaya uygun hale getirmediğini; yasalar tarafından yıkım konusunda yetki verilen müvekkili kurumun görevini yerine getirdiği iş bu haklı yıkım nedeni ile bir bedele hükmedilmesinin mümkün olamayacağını; sonuç olarak yapılan işlemin, "kaçak yapıların kaldırılarak yol açılması", amacıyla tamamen Kamu yararı gözetilerek yapıldığını, İmar Planında davacıya ait kaçak yapının yolda kaldığı daha öncesinden belli bir durum olup, davacının imar planına itiraz etmemesi veya iptal davası açmaması sonucu kesinleştiğini, ilgili yasa hükmü dairesinde şayet enkazı verilmemişse, davacı yararına hükmedilebilecek bedelin en fazla enkaz bedeli olacağını savunmuştur.

ANKARA 13. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:22.2.2012 gün ve E:2011/384 sayı ile, davalı tarafın yargı yolu itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı vekilinin, idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolundaki süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyasının onaylı örneği Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde; idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarının idari dava türleri arasında sayıldığı; dosyanın incelenmesinden, davacının paydaş olduğu Ankara İli, Altındağ İlçesi, Beşikkaya Mahallesi, 1976. Sokak, 20817 ada, 5 sayılı parsel üzerinde bulunan 16 Numaralı gecekondu ile kömürlüğün kısmen imar planında yolda kaldığı, anılan gecekondu nedeniyle 2981 sayılı Yasa hükümlerinden yararlanmak suretiyle ruhsat almak üzere yapılmış bir af başvurusunun bulunmadığı, dolayısıyla yapı ruhsatı ve kullanma izninin olmadığı, ayrıca yapı nedeniyle diğer hissedarların muvafakatına ilişkin belge sunulmadığı, böylece ruhsatsız yapı niteliği taşıyan binanın, idarece herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmadan imar planı uygulaması nedeniyle yıkıldığı, davacının 16 Numarada bulunan gecekondunun kısmen imar planında yolda kalmasına karşın yol çalışması nedeniyle tamamının yıkıldığı, ayrıca kömürlüğün de yıkılarak ağaçların söküldüğünden bahisle uğranıldığı öne sürülen 2.000 TL. maddi zarar ile 10.000 TL. manevi zararın ödenmesine hükmedilmesi istemiyle bakılan davayı açtığının anlaşıldığı; davalı idarece dosyaya sunulan savunma dilekçesinde; davacıya ait gecekondu ile kömürlüğün alanda yapılan imar planında yolda kaldığı, imar planına karşı dava açılmadığından kesinleşen planın uygulanmasının sağlanması amacıyla 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 18'inci maddesi uyarınca herhangi bir işleme ya da karara gerek kalmaksızın ruhsatsız yapının yıkıldığı, enkazın verilmemesi halinde ruhsatsız gecekondu nedeniyle ancak enkaz bedelinin ödenebileceğinin savunulmuş olduğu; davacıya ait ruhsatsız yapının imar planında yolda kalması ve imar planının uygulanmasına başlanılması nedeniyle yıktırılmasından dolayı maddi ve manevi tazminat istemiyle açılan davada, davanın konusunun; kamu mevzuatı hükümleri çerçevesinde ve kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile

yapılan uygulama işlemleri sonucunda davacıya ait yapı için bir bedel ödenip ödenmeyeceği, uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların giderilip giderilmeyeceği noktalarından kaynaklanmakta olup, sonuçta bir idari işlem olan imar planına dayanılarak ruhsatsız yapının yıktırılmasından doğan zararın tazminine ilişkin bulunduğundan, uyuşmazlığın 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1 'inci fıkrasının (b) bendinde yer alan "idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamına girdiğinde kuşku bulunmadığı; bu bakımdan, imar planının uygulanması sonucunda uğranıldığı öne sürülen zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari Yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği; açıklanan nedenlerle, 2247 Sayılı Yasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Dava dosyasının incelenmesi sonucunda; Altındağ Belediyesinin 3194 sayılı imar Kanunu'nun 18. Maddesi uyarınca arazi ve imar uygulamalarına ilişkin işlemler kapsamında, davacınmda hissesinin bulunduğu 1976 sokakta imar düzenlemesi yaparak, davacının arsasının 20817 ada 5 parselde245 m2olarak şuyulandırdığı ve öncesinde bulunan imara aykırı kaçak gecekondu yapı ve eklentilerinin kaldırılması için verilen süreye uyulmaması nedeniyle imar ve gecekondu mevzuatı hükümleri uyarınca resen yıkımın gerçekleştirildiğinin anlaşıldığı; dava konusu uyuşmazlıkta, idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmaması karşısında, davanın anılan Kanun'un 14. maddesinde işaret edilen bedel artırma davası niteliğinde olduğunun kabulüne ya da haksız işgal nedeniyle tazminat davası olarak kabulüne olanak bulunmadığı; Anayasa'nın 125/son madde ve fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğu kurala bağlandığı; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davalarının idari dava türleri arasında sayıldığı; uyuşmazlık konusu işlemin, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği; bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2011/384 esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesinin gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Zehra Ayla PERKTAŞ'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Metin ULUKANLIGİL'in katılımlarıyla yapılan 11.3.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarenin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının hissedar olduğu Ankara İli, Altındağ İlçesi, Beşikkaya Mahallesi, 20817 ada 5 parselde, 1976. Sokak, 16 Numarada bulunan gecekondusunun kısmen imar planında yolda kalmasına karşın, yol çalışması nedeniyle tamamının yıkıldığı, ayrıca kömürlüğün de yıkılarak ağaçların söküldüğünden bahisle uğranıldığı öne sürülen 2.000 TL. maddi zarar ile 10.000 TL. manevi zararın ödenmesine hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

Dava dosyanın incelenmesinden; davacının hissedar olduğu Ankara İli, Altındağ İlçesi, Beşikkaya Mahallesi, 1976. Sokak, 20817 ada, 5 sayılı parsel üzerinde bulunan 16 Numaralı gecekondu ile kömürlüğün kısmen imar planında yolda kaldığı, davacı tarafından; idarece herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmadan imar planı uygulaması nedeniyle, ancak gecekondunun kısmen imar planında yolda kalmasına karşın yol çalışması nedeniyle tamamının yıkıldığı, ayrıca kömürlüğün de yıkılarak ağaçların söküldüğünden bahisle uğradığını öne sürdüğü maddi ve manevi zararın tazminini istediği; davalı idarece, anılan gecekondu nedeniyle 2981 sayılı Yasa hükümlerinden yararlanmak suretiyle ruhsat almak üzere yapılmış bir af başvurusunun bulunmadığı, dolayısıyla gecekondunun yapı ruhsatı ve kullanma izninin olmadığı, ayrıca yapı nedeniyle diğer hissedarların muvafakatına ilişkin belge sunulmadığı, böylece ruhsatsız yapı niteliği taşıyan binanın, idarece herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmadan imar planı uygulaması nedeniyle yıkıldığı; gecekondu ile kömürlüğün alanda yapılan imar planında yolda kaldığı, imar planına karşı dava açılmadığından kesinleşen planın uygulanmasının sağlanması amacıyla 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 18'inci maddesi uyarınca herhangi bir işleme ya da karara gerek kalmaksızın ruhsatsız yapının yıkıldığı, enkazın verilmemesi halinde ruhsatsız gecekondu nedeniyle ancak enkaz bedelinin ödenebileceğinin savunulduğu anlaşılmıştır.

Bu durumda, her ne kadar davacı tarafından Sulh Hukuk Mahkemesi'nde açılan tespit dosyasında bedel tespiti yaptırılmış ve fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla bu bedelin bir kısmı dava konusu edilmiş ise de, ortada idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmadığı, davanın anılan Yasanın 14. maddesinde işaret edilen bedel arttırma davası niteliğinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Olayda, davacıya ait ruhsatsız yapının imar planında yolda kalması ve imar planının uygulanmasına başlanılması nedeniyle yıktırılmasından dolayı maddi ve manevi tazminat istemiyle dava açıldığı; buna göre, kamu mevzuatı hükümleri çerçevesinde ve kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile yapılan uygulama işlemleri sonucunda davacıya ait yapı için bir bedel ödenip ödenmeyeceğine, uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların giderilip giderilmeyeceğine, dolayısıyla bir idari işlem olan imar planına dayanılarak ruhsatsız yapının yıktırılmasından doğan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı idare vekilinin görev itirazının, Asliye Hukuk Mahkemesince reddine ilişkin kararın kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcılığınca yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, davalı idare vekilinin GÖREV İTİRAZININ REDDİNE İLİŞKİN Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 22.2.2012 gün ve E:2011/384 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 11.3.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.